

Duiksafari in

Honderden excuses

de Malediven

om terug te komen

‘Whaleshark, whaleshark’, wordt door de bemanning vanaf het zijdek geroepen. De chaos is compleet: iedereen rent als dolle dwazen over het dek op zoek naar zijn snorkelspullen. We zijn nog maar vijf dagen op safari en na fantastische duiken met manta’s, schildpadden, grijze rifhaaien en in bijna iedere duik witpuntrifhaaien, komt nu het volgende hoogtepunt: de walvishaai!

Tekst en foto’s: Karin Brussaard

Honderden excuses

Een echt duikseizoen bestaat er niet in de Malediven. Je kunt er het hele jaar duiken en in ieder seizoen is er veel te zien. Toch wordt in de Malediven van een hoog en een laag seizoen gesproken, maar dat heeft vooral met het weer te maken. De windrichting bepaalt waar de grote zeedieren zich ophouden. Tijdens de iruvai, de halfjaarlijkse noordoost moesson, waait de wind voornamelijk uit het noordoosten. Samen met de hoofdstroming zorgt iruvai voor helder water. Aan de oostzijde van de atollen is er dan fantastisch zicht en een grote diversiteit aan zeeleven. Met name in de monding van de kanalen bevinden zich dan veel patrouillerende haaien en andere pelagische vissoorten. Aan de westzijde van de atollen is tijdens deze noordoost moesson het zicht relatief slecht door de grote hoeveelheid plankton in het water, maar zelfs dan kan je nog altijd vijftien tot twintig meter in het diepe blauw kijken. De hoeveelheden plankton zijn voor manta's en walvishaaien zeer aantrekkelijk. Ruud Paesie organiseert twee keer per jaar duiksafari's in de Malediven. Hij werkte jarenlang als duikinstructeur op de Malediven. Als geen ander kent hij de stromingen. Daar stemt hij zijn duiksafari's op af. De briefings van Paesie zijn altijd zeer uitgebreid en duidelijk. De stroming komt uitvoerig aan bod, want stromingsloze duiken in de Malediven zijn ondenkbaar. Na de

briefing stap iedereen aan boord van de dhoni, een typische Maledivische boot, en varen we naar de duiklocatie. Aangekomen op de exacte duikstek krijgen we het teken dat we over boord kunnen en dan daal je zo snel mogelijk af om bij het rif te komen. Onze reis start in het Noord-Male atol, net onder de rook van Male, op Lankanfinluhu Faru. Dat is beter bekend onder de naam Manta Point. We springen op een redelijke afstand voor het poetsstation overboord. Gespannen kijken we om ons heen of we al iets zien. Paesie gebaart om, zoals afgesproken, bij het poetsstation positie te kiezen. Helaas zijn we niet de enige duikers. Wanneer de andere duikgroep het voor gezien houdt, kijken wij elkaar gespannen aan. Op dit moment gaat er van alles door mijn hoofd. Wie weet is het nu wat rustiger en komen ze... Heb ik mijn camera wel goed ingesteld... Misschien komen ze vandaag wel niet... Opeens, uit het niets, zwemt een enorme manta in onze richting. Het gezelschap kijkt zijn ogen uit. Ik vergeet van verbazing foto's te maken maar binnen enkele seconden komen er van alle kanten manta's aangezwommen. We kunnen ons geluk niet op. Eén voor één cirkelen ze over het poetsstation heen en trekken zich, zolang wij ons rustig houden, niets van ons aan. Hiervoor zijn we naar de Malediven gereisd en op de eerste duik is het al raak! Helaas zit op een gegeven moment onze duiktijd erop en moeten we naar boven. Ik neem nog snel een laatste foto. Bij het

opstijgen, blijf ik met verbazing naar deze prachtige dieren kijken. Aan boord is het een drukte van je welste. De duikers vertellen vol vuur wat ze mee hebben gemaakt; bij de één waren de manta's nog groter dan bij de ander. Een beter begin van een duiksafari is er niet.

Variëteit

De safari's van Paesie richten zich vooral op het 'grote spul', zoals manta's, grijze rifhaaien, walvishaaien en hamerhaaien. Regelmatig heeft hij telefonisch contact met andere gidsen om te horen waar en wat er is gesignaleerd. Dit wil overigens niet zeggen dat er geen aandacht voor al het andere onderwaterleven is, integendeel zelfs. Paesie doet er alles aan om de duiken af te stemmen op zijn gasten en zorgt ervoor dat ze zoveel mogelijk te zien krijgen. De verscheidenheid aan duiken is groot. Er wordt onder andere gedoken op thila's ofwel ronde koraalriffen waarvan de top enkele meters onder het onderwateroppervlak ligt, kandu's en op buitenriffen langs drop-offs. Een kandu is een kanaal dat tussen twee riffen ligt. Een ander hoogtepunt tijdens deze safari is het HP Reef, dat ook op het Noord-Male Atol ligt. HP Reef is een thila dat samen met nog 24 andere duiklocaties de status beschermd natuurgebied heeft. Het betekent dat er niet mag worden geankerd, er geen koraal of zand mag worden gewonnen en vissen is ook verboden. Dit unieke

Ruud Paesie

Ruud Paesie (geboren 1956) werkt eind jaren zeventig vorige eeuw enkele jaren in de gezondheidszorg om vervolgens politicologie en geneeskunde te studeren. Hij reist vervolgens door Afrika, Azië en het Midden Oosten en beleeft tijdens één van deze reizen zijn eerste duikervaring. Daarna is hij verkocht. In 1992/1993 werkt hij mee aan het Project Romeinse Maasbrug waar de Afdeling Archeologie Onderwater (voorloper NISA) onderzoek verricht naar de fundamente van een laat-Romeinse brug in de Maas bij Cuijck. In 1994 vertrekt hij naar de Malediven om er als instructeur te gaan werken en leert het duikgebied in de Malediven als geen ander kennen. In 2002 brengt hij samen met Guido Derksen de sportduikersgids Maldiven uit. De laatste jaren organiseert hij twee keer per jaar -in april en november- enkele één- tot tweeweekse duiksafari's in de Malediven. Hij geniet, na de vele duiken die hij in dit gebied heeft gemaakt, nog steeds volop van het spectaculaire onderwaterleven op de Malediven. Info: www.duiksafaris.nl

Ravesteyn

In 1726 raakte het VOC-schip Ravesteyn op weg naar Ceylon uit haar koers en verongelukte op een buitenrif van het Ari Atol in de Malediven. De plaats van de stranding was ongebruikelijk, want ondanks de ligging van de Malediven op de route naar Ceylon hadden de Nederlandse kooplieden daar niets te zoeken, alleen al vanwege het feit dat de vele ondiepe koraalriffen van het uitgestrekte eilandenrijk een potentieel gevaar opleverde voor de diepstekende koopvaardij schepen. In februari 1997 ontdekte Ruud Paesie na bestudering van achttiende-eeuwse documenten het wrak van de Ravesteyn op de 4 NB graad.

Een lange speurtocht door archieven, zowel in Nederland, de Malediven, Zuid-Afrika als op Sri Lanka volgde.

Op die manier kon het reilen en zeilen van de Zeeuwse kamer van de VOC in Patria en de activiteiten van de Compagnie aan Kaap de Goede Hoop, op de Malediven en Ceylon goed in kaart worden gebracht. Op grond van monsterrollen, verzoekboeken van opvarenden, missiven, dagregisters, gerechtsrollen en resolutieboeken reconstrueerde Paesie bovenal nauwgezet de rampzalige laatste reis van de Ravesteyn en het lot van de schipbreukelingen en publiceerde dit in het boek 'Het VOC-retourschip Ravesteyn.

De laatste reis van een Zeeuwse Oost-indiëvaarder'. Binnenkort hoopt Paesie te promoveren in de maritieme geschiedenis.

Het koraal in de Malediven is in 1998 nagenoeg volledig verloren gegaan door de coral bleaching, ten gevolge van het opwarmen van het water door El Ninjo maar lijkt zich nu prima te herstellen.

De Malediven kent een hoog en een laag seizoen, maar eigenlijk kan je er het jaar rond duiken. De zon schijnt stevast acht uur per dag.

rif heeft spectaculaire rotsformaties die volledig met zacht koraal zijn begroeid. Het is één grote kleurenpracht; van lichtblauw tot geeloranje. Ik ben enigszins verbaasd wanneer ik het mooie onderwaterlandschap zie want in april 1998 is het koraal in de Malediven nagenoeg volledig verloren gegaan door de coral bleaching, ten gevolge van het opwarmen van het water door El Ninjo. Op andere locaties zien we dat het harde koraal daar ook weer volop groeit en soms een doorsnee van twee meter heeft weten te bereiken. Na het Noord-Male Atol varen we richting het Zuid-Male Atol waar we een aantal kanaalduiken maken. We hebben het geluk dat we richting volle maan gaan en er dus veel stroming is. Dat betekent veel grote vis! Na het afdalen zwemmen we in de richting van de monding van het kanaal en wachten af. Als vlaggetjes hangen we in de stroming aan de rotsen en een aantal grijze rifhaaien zwemmen ons voorbij. Adelaarsroggen passeren boven ons hoofd alsof er helemaal geen stroming staat. Een joekel van een tonijn komt ook even kijken. Wanneer de duiktijd erop zit, laten we het rif los en drijven we de kanaalmonding in om onze duik af te maken. Ook hier valt genoeg te zien: schildpadden, scholen fuseliers en silverjacks, koraalvlinders, anemoonvissen en alle andere tropische vissoorten die je je kunt bedenken. Tot onze verrassing ligt er op de zandbodem het spreekwoordelijke toetje te wachten; een luipaardhaai!

Walvishaaien

Vanaf het Zuid-Male Atol maken we de oversteek richting het zuiden van het Ari Atol. Hier moet het gaan gebeuren, want dit is de lokatie waar geregeld walvishaaien worden gespot. We krijgen weer een uitgebreide briefing en er hangt een gespannen sfeer aan boord. Iedereen bereidt zich voor op wat komen gaat. De één leest een boek en de ander ligt wat te rusten. Ik heb alles klaarliggen: camera, snorkelspullen en ga zelf ook maar op de uitkijk staan. Stel je voor dat de bemanning er één over het hoofd ziet! Een half uur lang varen we langs het rif en de bemanning speurt systematisch het wateroppervlak af. Op een gegeven moment zie ik iemand wijzen en de chaos is begonnen. 'Whaleshark, whaleshark', wordt er geroepen. Iedereen rent over het dek op zoek naar zijn snorkeluitrusting. Ik raap mijn spullen bij elkaar, ga op het achterdek zitten en op het teken van de bemanning spring ik overboord. Ik moet me even oriënteren, maar door het fantastische zicht van meer dan dertig meter zie ik al snel de walvishaai zwemmen. Het is een jongvolwassen vrouwtje van vier meter. Ze komt onze kant op en ik laat me onder water zakken om een paar foto's te maken. Nog voordat ik er erg in heb, is ze alweer voorbij en zwemt de diepte in. De hele avond is dit moment het gesprek van de dag. Iedereen is er helemaal vol van. Ik bekijk mijn foto's en ben nog niet

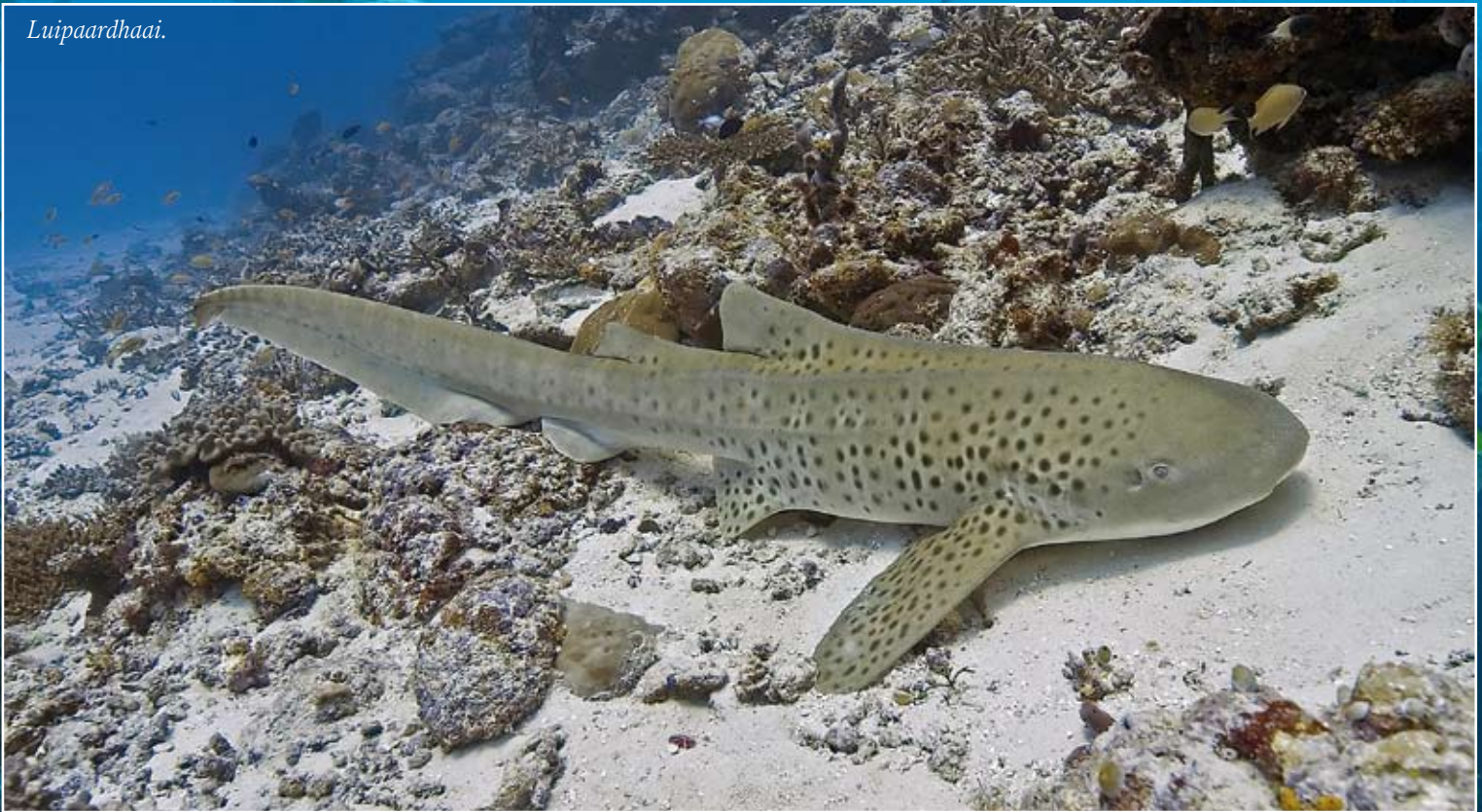

**Opeens, uit het niets, zwemt een enorme manta
in onze richting...**

Honderden excuses

Luipaardhaai.

Grootdoorn eekhoornvis.

Napoleonlipvis.

Karetschildpad.

Koraalklimmer.

Klimaat

De temperaturen op de Malediven zijn, door de ligging rond de evenaar, vrij constant en schommelen het hele jaar rond de 30° Celsius. De temperatuur van het zeewater ligt constant tussen de 27 en 29° Celsius. Het klimaat is warm en vochtig. De zon schijnt het hele jaar ongeveer acht uur per dag. De dagen en nachten zijn altijd even lang. De twee hoofdseizoenen in de Malediven worden bepaald door de passaatwinden. Het droge seizoen duurt van november/december tot april en wordt bepaald door de noordoostmoesson, de iruvai. Er wordt dan droge lucht aangevoerd van het Indiase subcontinent en het is dan over het algemeen zeer zonnig. Na de iruvai komt de hulhangu, de zuidwestmoesson. Dit seizoen duurt van april tot november. De zuidwestelijke wind brengt vochtige lucht mee en er ontstaan boven de Malediven sterke winden en stormen, met name in november. Tussen begin mei en half juni en van half oktober tot half november valt er zo nu en dan enige regen. Dat zijn gewoonlijk kortstondige tropische buien die even snel ophouden als dat ze begonnen zijn.

tevrede. Ik heb mijn hoop op de volgende dag gevestigd. De volgende dag herhaalt het ritueel zich. Na de ochtendduik, waarin een ander buddy-paar een walvishaai voorbij heeft zien komen, maakt iedereen zich weer klaar. Er wordt gezegd dat we rustig aan kunnen doen, want het is nog te vroeg voor de walvishaaien. Nog geen tien minuten later is de eerste walvishaai alweer gesignaleerd en de chaos aan boord compleet. We worden vlak voor de walvishaai afgezet en hoeven alleen maar te wachten totdat ze onze kant op zwemt. Op die dag zien we vier exemplaren, alle vier jongvolwassen vrouwtjes variërend van vier tot zes meter.

Adrenalinekick

Helaas zijn wij niet de enige duikers. Op het moment dat het te druk wordt bij de walvishaaien, vertrekken wij naar het noorden, naar één van onze volgende hoogtepunten: de nachtduik op Maya

Thila. Dat is er één om nooit te vergeten. De jacht naar eten is begonnen: haaien cirkelen onder ons door, grote murenes verlaten hun holen en een barracuda van 1.30 meter jaagt in het licht van onze duiklampen. Nog nooit heb ik zo'n enorme adrenalinekick gehad tijdens een nachtduik, wat een spektakel! We vervolgen onze tocht verder naar het noorden. Tijdens een diner bij kaarslicht op het bovendeck vertelt Paesie over zijn ontdekkingstocht naar het VOC-schip Ravensteyn, dat in 1726 op het buitenrif van het Ari Atol strandde. De volgende dag maken we een duik op het wrak. De enige, nog zichtbare restanten zijn het anker en een kanon die op nog geen zes meter diepte liggen. Vanuit het Ari Atol varen we door naar het Rasdhoo Atol. Hier moeten hamerhaaien het laatste hoogtepunt van het duiken worden. Zodra de zon op is, gaan we overboord en zwemmen groepsgewijs van het rif af.

Op dertig meter diepte hangen we in een cirkel met de ruggen tegen elkaar en turen de diepte in. Gespannen kijkt iedereen rond in de hoop de hamerhaaien te zien. Wanneer we bijna aan onze nultijd zijn, geven we het op en teleurgesteld zwemmen we terug naar het rif. We beëindigen de duik met adelaarsroggen, schildpadden, een luipaardhaai en dansende buisaaltjes in het zand. Dat maakt de duik toch nog geslaagd. Ontmoetingen met walvishaaien, schildpadden, manta's en diverse andere haaiensoorten stonden in deze duiksafari centraal. Daarnaast was er geen gebrek aan prachtige harde en zachte koralen, (grote) vis en ook boven water zijn de Malediven met de witte stranden en het kristalhelder blauwe water een sprookje. De hamerhaaien hebben we gemist, maar misschien is dat wel één van de honderden excuses om nog een keer terug te komen! ●